

Trong hình thức giáo điển Phật đà, cả Nam truyền và Bắc truyền đều có những bài kinh, điển kinh nói về công ơn sinh thành dưỡng dục của cha mẹ rất là cảm động.

Cũng như có những trang kinh đức Phật dạy những pháp báo đáp ân đức sâu dày đối với song thân một cách thiết thực nhất. Có nghĩa là đức Phật đã chỉ bày cách báo ân cha mẹ chính, hợp đạo lý, có lợi ích trong hiện đời và mai sau.

Hãy nói rõ hơn, đức Phật đã đưa ra tiêu chuẩn để vì mẹ và cha con đức mẹ là hiếu đêo thì phđi hi đđ cđ hai mđt sđ và lý. Sđ là hình thđ c báo đđp bên ngoài, là lo lđng, chăm nom phđng đđng cha mđ khđi mđi đđi u thiđ u thđ n vđ vđ t chđ t; luôn tôn trđng kính lđ cha mđ và không đđđ c làm cho cha mđ phiđn lòng. Lý là chăm lo đđi sđng tâm linh cho cha mđ. Hđng cha mđ phát khđi thiđ n tâm, gieo tđ o phđđ c lành, tu theo chánh đđo; là làm sao cho cha mđ hiđ u rõ đđđng lành, tin sâu nhđ n quđ, thoát ngoài vòng mê tín, ra khđi luân hđi nghiđp báo, đđt đđđ c an lđ c giđi thoát trong hiđ n tđi và tđđng lại.

Nói cách khác, mđt đđi sđng hiđ n thiđ n chính là hiđ u hđnh, là phát tâm báo ân. Còn nhđ làm đđi u tà ác, không tu đđđng đđo đđc là bđt hiđ u.

Theo quan đđm cđ a Phđt giáo, thiđ n là không sát sanh, không trđm cđp, không tà dđm, không nói đđi, không nói hai lđđi, không nói lđi đđc ác, không nói lđi phù phiđm, không tham, không sân, không si, có chánh kiđn. Ngđđ c lđi là bđt thiđ n. Mà tham, sân, si chính là gđc rđ cđ a bđt thiđ n.

Cho nên ngđđi tu hđc Phđt pháp phđi thđy rõ đđi u này đđ biđt cách áp đđng lđi Phđt đđy vào đđi sđng sinh hođt cđ a chính mình, đđ mđi ngày bđt tham, sân, si, thẳng tiđn trên đđđng đđo. Đđđ c nhđ vđy mđi thđt sđ là ngđđi con hiđ u đđo.

Trong đđo Phđt, vđn đđ hiđ u đđo đđđ c đđ cđp trong nhiđ u trong kinh tđng Pali cđ a Phđt giáo nguyên thđy và Hán tđng cđ a hđ phái Bđc tông nhđ : kinh Trđđng Bđ, kinh A Hàm, kinh Báo Ân, kinh Vu Lan Bđn, kinh Hiđ u Tđ, kinh Tâm Đđ a Quán...

đđây, chúng tôi sđu tđp lđi mđt sđ ít trong rđt nhiđ u pháp thođi đđc Phđt thuyđt vđ công đđn cha mđ và cách thđc đđp đđn cđ a con cái đđi vđi cha mđ hđu chia sđ cùng các bđn.

Phđt đđy:

*"Cùng tđ đđi u thiđ n không gì hđn hiđ u
Cùng tđ đđi u ác không gì hđn bđt hiđ u"*

(Kinh Nhàn Nhàn c)

"Tôi vô tình gặp được bạn nay, chúng sanh lang thang trong bể luân hồi, bất thân này như thân khác, sinh đi sinh lại bao lần, sống mà chúng ta đã quên còn nhớ u hồn nấc trong biển bôn".

(Kinh Tụng tụng tụng)

"Này các thiện kẻo! Có hai người mà các thầy không thấy nào đến cho hết đức, đó là cha và mẹ. Nếu có kẻ vai trái công cha, vai phải công mẹ, đi xa ngàn dặm, cung phụng đức mẹ ăn, đức mẹ, chắt nếm và thu thập, thầy mẹ chí cha mẹ có từ từ, đi từ trên vai đi nữa, cũng chắt a từ đức ân sâu cha mẹ. Các thầy phải biết, ân cha mẹ nặng nề, bằng nuôi nấng, đức mẹ đức đúng lúc, làm cho ta trưởng thành. Vì thế, mà biết ân đó khó trả. Do vậy, người con nhớ u hồn báo đáp công ơn cha mẹ đúng chánh pháp của Phật hành như sau đây:

- Nếu cha mẹ chắt a có niềm tin, phải khuyến khích cha mẹ phát tâm tin tụng tam bảo.
- Nếu cha mẹ xan tham, phải khuyến khích cha mẹ phát tâm bố thí.
- Nếu cha mẹ theo đuổi ác, phải khuyến khích cha mẹ học tụng và đức mẹ tụng.
- Nếu cha mẹ theo tà kiến, phải khuyến khích cha mẹ từ bỏ và từ bỏ chánh kiến.

Làm đức của như vậy là trả ơn cha mẹ đúng với chánh pháp, khi cha mẹ không nhớ đức của an vui trong hồn từ, mà còn gieo phước lành trong tụng lại".

(Kinh Tăng Nhàn t A Hàm)

- "- Cung kính và vâng lời cha mẹ.
- Phụng dưỡng khi cha mẹ già yếu.
- Giữ gìn thanh danh truyền thống gia đình.
- Báo hiếu tài sản cha mẹ để từ.
- Lo tang chu đáo khi cha mẹ qua đời".

(Kinh Trạng Sư)

"Vô thường là luân hồi. Nay các vị khéo, không đợi tìm kiếm chúng sanh trong một thời gian dài này thì không một lần nào làm mẹ, làm cha".

(Kinh Tăng Trưởng)

"Tất cả nghiệp nam là cha mẹ, tất cả nghiệp nữ là mẹ cha. Bao nhiêu đời kiếp ta đi đó mà sanh ra, nên chúng sanh trong sáu đường là cha mẹ của ta cả".

(Kinh Phạm Võng)

"Này các Thầy và Tăng Kheo! Nếu nghiệp nào bắt đầu và đến cho dù cách xa Ta ngàn dặm, nghiệp ta vẫn xem nghiệp đó như đang ở gần bên Ta. Còn nếu nghiệp nào không bắt đầu và đến, cho dù nghiệp đó có đang ở gần bên Ta như nghiệp Ta vẫn xem như cách xa ngàn dặm".

(Kinh Tăng Nhứt A Hàm)

"Nếu có nghiệp của muỗn đức vua Phạm Thiên ở trong nhà, hãy hiểu đức cha mẹ, vua Phạm Thiên đã có ở trong nhà. Muỗn đức Thích ở trong nhà, hãy hiểu đức cha mẹ, Thích sống ở trong nhà. Muỗn đức tất cả thiên thần ở trong nhà, chớ cúng đức cha mẹ, tất cả thiên thần ở trong nhà. Cho đến muỗn cúng đức Thánh Hiền và Phạm t, chớ cúng đức cha mẹ, các vị Thánh Hiền và Phạm t ở trong nhà".

(Kinh Tập Bồ Tát)

"Phê t h i các Th y Sa môn: Con nuôi cha m , l y cam l trăm v làm th c ăn, dùng thiên nh c làm vui tai, s m y ph c h o h ng m c n i thân, vai cõng cha m đi kh p b n ph ng , su t đ i ph ng d ng nh v y, đáng g i là h i u chãng?

Các Th y Sa môn th a: Ng i này là đ i h i u.

Phê t d y: Ch a g i là h i u.

Phê t b o các Th y Sa-môn: Xem ng i th gian không có h i u th o, ch th này m i g i là h i u: Hãy khuyên cha m b ác làm lành, [th Tam quy](#) g [Ngũ gi i](#). Dù cha m s m mai th trì quy g i, ch i u v cõi ch t, đ i v i n n ng cha m nuôi d ng, cũng g i t m đ n".

(Kinh Hi u T)

M h n còn s ng là m t tr i g a tr a chói sáng

M h n khu t bóng là m t tr i đã l n

M h n còn s ng là m t trắng sáng t

M h n khu t r i là đêm t i âm u.

(Kinh Tâm Đ a Quán)

Vui thay h i u kính M

Vui thay h i u kính Cha

Vui thay kính Sa môn

Kính b c Thánh vui thay.

(Kinh Pháp Cú)

"Có hai h ng ng i, này các T Kheo, Ta nói không th tr n đ c. Th nào là hai. Là M và Cha. N u m t bên vai cõng cha, m t bên vai cõng m , làm v y cho đ n trăm tu i, n u đ m bóp, thoa n c t m r a, thoa g i, và đ u t i đ y có vãi t i u t i n, đ i t i n nh th , này các T Kheo cũng ch a làm đ hay tr n đ m và cha . Vì c sao? Vì r ng, này các T Kheo, cha m đã làm nh i u cho con cái, nuôi n ng, nuôi d ng con khôn l n, g i i th i u con vào đ i".

(Kinh Tăng Chi I)

"Làm con đĩ i vớ i cha mẹ đem chút lễ mọn cúng dĩa ng thì dĩa c phĩa c vô lĩa ng, trái lĩa i làm ít đĩa u bĩa t thĩa n đĩa i vớ i cha mẹ lĩa i cũng vô lĩa ng".

(Kinh Tệp Báo Tin)

"Thế Tôn lĩa y mĩa t ít đĩa t đĩa trên đĩa u ngón tay rĩa i hĩa i các Thĩa y Tĩa Kheo, đĩa t trên đĩa u ngón tay Ta nhĩa u hay đĩa t trên quĩa đĩa a cĩa u này nhĩa u?"

_ Bĩa ch Đĩa c Thĩa Tôn! Đĩa t trên đĩa u ngón tay Nhĩa Lai so vĩa i đĩa t trên quĩa đĩa a cĩa u thì quá ít.

_ Cũng vĩa y, này các Tĩa Kheo, nhĩa ng chúng sanh hĩa u kính vĩa i cha mẹ thì quá ít, nhĩa đĩa t trên đĩa u ngón tay cĩa a Ta, còn nhĩa ng chúng sanh không hĩa u kính vĩa i cha mẹ lĩa i quá nhĩa u nhĩa đĩa t trên đĩa a cĩa u".

(Kinh Tệp Ngĩa Ngĩa)

"Nhĩa ng đĩa a con bĩa t hĩa u, sau khi chĩa t bĩa đĩa a vào đĩa a ngĩa c A lĩa, lĩa a đĩa thiêu đĩa t, ăn hoàn sĩa t nóng, uĩa ng nĩa c đĩa ng sôi, gĩa m đĩa dĩa chĩa ngày đĩa chĩa t sĩa ng muôn lĩa n, đĩa n trăm ngàn kĩa p không ngĩa ng mĩa t giĩa y, sĩa hình phĩa t lĩa i A lĩa ngĩa c, rĩa t nĩa ng nĩa ngĩa nghĩa ch song thân".

(Kinh Báo Hiĩa U)

"Ta trong nhĩa u kĩa p quá khĩa, nhĩa lĩa tâm hĩa u thuĩa n, cúng dĩa ng cha mẹ, do công đĩa c đó, nên sinh lên các đĩa ng trĩa i thĩa i làm Thiên đĩa, xuĩa ng nhĩa gian thì làm Thánh Vĩa ng".

(Kinh Hiĩa N Ngĩa)

"Thuĩa Phĩa t còn lĩa i thĩa có mĩa t vĩa chĩa Thiên đĩa n hĩa i: "Bĩa ch Đĩa c Thĩa Tôn, làm sao đĩa có đĩa c vĩa n may?"

Phụng đáp:

"Phụng dưỡng cha và mẹ là việc may mắn nhất".

(Kinh Hinh Phúc)

"Ta trải qua nhiều kiếp tu hành thành đạo là nhờ công ơn cha mẹ nuôi dưỡng".

(Kinh Phân biệt)

"Thật trải qua đời kiếp thì không bằng có hiếu với cha mẹ, vì cha mẹ là hai vị thần minh cao nhất trong các thần minh".

(Kinh Tụng Thập Nhị Chương)

"Hiếu u hành đức độ trăm hạnh tốt. Hiếu u cảm đức thì mưa hòa gió thuận, hiếu u cảm đức thì đời thái bình, hiếu u cảm đức thì muôn vật hóa sinh, hiếu u cảm đức thì mưa thuận gió hòa".

(Khẩu kinh)

_"Cha mẹ là đức vua Thái, nghĩa mẹ hiền sâu hơn biển cả. Nếu ta không kính trọng cha mẹ, nói công ơn cha mẹ không tốt".

_"Cha mẹ là đức vua Thái, nếu không có Phụng, khéo thì cha mẹ là thần Phụng vĩ".

(Kinh Tâm Địa Quán)

Ơn cha nghĩa mẹ sánh bằng Thái sơn".

(Kinh Báo Ân)

"Này các Trời Kheo, sáa mà các Thầy thầy nhàn nhàn i ngườ i m đ vô l ng kì p đ n nay còn nhũ u h n n c c a đ i d ng. Quý Thầy nên bít s a c a ng i m là nh ng gĩ t máu k t tinh thành nh ng dòng s a ng t truy n đ t qua cho con, m i ngày đ a con b b m l n lên đã rút đ a tàn phá thân hình c a ng i m khô g y héo mòn, ch t s m cũng vì con".

(Kinh Tợ ng ng)

"Ng i con nào giàu có mà không bít hũ u th o ph ng đ ng cha mẹ đó là c a ng đ a đ n b i vong".

(Kinh Đ i Vân)

"Ng i nào mu n báo n nghĩa to l n c cha mẹ , không có cách nào h n là phát tâm B đ c u giác ng , r i tìm cách h ng đ n ng i thân c a mình và chúng sanh đ ng phát tâm B đ , đó là cách báo ân r t ráo".

(Kinh Ph ng Ti n Ph t Báo Ân)

"Ng i con chí hũ u dù có g p đ i n n nh tai tr i, ách n c, đ a ch n... s thoát h m m t cách an toàn. N u giàu thì đ c h ng tr n v n gia tài không b ng ch c nh, ch ng duyên, n i ngh ch ngo i thù, lu t vua phép n c, tr m c p m t mùa... N u nghèo thì đ i s ng trong s ch thanh nhàn, tr i ng i yêu th ng, danh th m xông kh p, không b c nh n n kh s , ít b nh đ t, đ c tăng tu i th ... Sau khi ch t đ c sanh Thiên".

(Kinh Hạnh Phúc)

"Già a các loài hai chân
Chánh giác là từ i thng
Trong các loài con cái
Hiu thu n là từ i thng".

(Kinh Tăng Chi I)

Nh bài viết: "Lời Phật Dạy về công ơn cha mẹ", chúng ta đã thấy đức Phật nói thật cụ thể, rõ ràng về ơn cha nghĩa mẹ và những phương pháp báo hiếu thông thường mà ai cũng có thể làm được.

Mong rằng tất cả chúng ta đều ghi lòng tạc dạ, luôn nhớ đến ân nghĩa sinh thành sâu dày thâm trọng của cha mẹ để tìm cách đáp đền trong muôn một.

Tâm Chơn

Nguồn: <http://loiphatchay.org/loi-phat-day-ve-cong-on-cha-me>